

gegevens over de weerstoestand. Die waren uiteraard voor de *Royal Air Force* en voor de van Engeland uit opererende Amerikaanse luchtmacht van eminente betekenis. Dat hadden Deinum en Vader scherp ingezien.

Die gegevens hadden betrekking op de luchtdruk, de temperatuur, de vochtigheidsgraad van de lucht, de mate en de soort van de bewolking, enzovoort. Internationaal was het gebruikelijk dat die gegevens door de meteorologische diensten aan elkaar doorgegeven werden in een code die in 1929 vastgesteld was op een internationale conferentie van directeuren van meteorologische instituten te Kopenhagen – men sprak van ‘de Kopenhagen-code’. Uit ons land kwamen die gegevens bij het (Koninklijk) Nederlands Meteorologisch Instituut in De Bilt binnen, maar op die instelling werd door de bezetter een vrij scherpe controle uitgeoefend die, zo werd gemeend, regelmatige medewerking te riskant maakte. Dat kregen Deinum en Vader te horen toen zij contact zochten met enkele medewerkers van het meteorologisch instituut. In andere opzichten konden die medewerkers hun wèl helpen: zij ijkten de instrumenten die Deinum en Vader wisten te vinden. Die instrumenten moesten op verschillende plaatsen in het land opgesteld worden en het was de bedoeling dat de weerkundige waarnemingen dagelijks van die plaatsen uit radiografisch verzonden zouden worden. In de ‘Kopenhagen-code’ telde het dagelijks bericht maar ca. 30 letters – het werd dus een kort telegram (een bekwaam marconist kon het in niet veel meer dan één minuut overseinen) hetgeen het gevaar van ‘uitpeiling’ beperkte.

Bij de dropping waarbij van der Stok en Wiedemann arriveerden, kwamen in september '43 voor de groep-‘Packard’ vier zenders mee waarvan twee voor de meteorologische dienst bestemd waren; één werd naar Utrecht, de ander naar Groningen overgebracht en in februari '44 kwam er nog een derde zender bij die in Maastricht, in april '44 een vierde die in Amsterdam geplaatst werd. Uiteraard was voor elke zender een apart zendgroepje nodig: een geschoold waarnemer (speciaal voor het aangeven van de mate en de soort van de bewolking), een codist/marconist, enkele helpers o.m. voor de beveiliging; die groepjes werden georganiseerd door A. A. de Roode die vóór de bezetting werkzaam geweest was bij de Rijksluchtvaartdienst. Deze vier zenders hebben tot begin oktober '44 dagelijks naar Engeland uitgezonden; toen werd die in Utrecht tòch ‘uitgepeild’¹ en een maand later die in Groningen. Door het oprollen van deze twee zen-

¹ De marconist kroop tijden de inval in een divan, liet twee Duitsers ongeveer twaalf uur lang op zich zitten, en ontkwam. De arts bij wie hij uitgezonden had, Ada van Rossum, nam alle schuld op zich, beweerde ook de marconiste te zijn, werd gevangen gehouden, maar overleefde de oorlog.